

«sustainability» causes the ambiguity and contradictory nature of the economic definitions, which complicates research of such issues as evaluation and ensurance of economic sustainability under the current conditions of the enterprise. On the basis of the conducted terminological analysis, the scientific positions regarding the study of economic sustainability of the enterprise are conditionally distributed to such thematic areas as attributive, productive and providing. Comparison of interrelated categories «sustainability — adaptability — variability — equilibrium» has allowed to provide a more precise author definition of economic sustainability, taking into account the current specific features of the enterprise management environment.

Keywords: sustainability, adaptability, equilibrium, variability, organizational ability, target activity.

Стаття надійшла до редакції 04.11.2018

УДК 657.432:657.471
DOI 10.33111/sedu.2018.43.161.170

Семеняка Тетяна Володимирівна*

УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ ТА КОНТРОЛЮ ДОВГОСТРОКОВОЇ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ

Анотація. У статті проведено аналіз розмірів та структури довгострокової дебіторської заборгованості провідних підприємств гірничозбагачувальної галузі Дніпропетровщини. За результатами якого встановлено, що даний вид заборгованості має місце на більшості із досліджуваних підприємств. Для удосконалення організації обліку довгострокової дебіторської заборгованості і контролю за її станом запропоновано форми управлінських звітів, застосування яких на підприємстві дозволить оперативно отримати інформацію щодо стану, розмірів, періодів виникнення, погашення, прострочення довгострокової дебіторської заборгованості в розрізі її видів. Встановлено, що в українському обліку не існує такого виду довгострокової дебіторської заборгованості як товарна, який має право на існування, оскільки підприємство вправі самостійно вирішувати на яких умовах йому реалізовувати продукцію, зокрема це може відбуватись і на умовах довгострокового кредитування. Обґрунтовано доцільність відображення у Балансі (Звіті про фінансовий стан) довгострокової дебіторської заборгованості у розрізі її видів з виокремленням для кожного з них окремого рядку балансу.

Ключові слова: довгострокова дебіторська заборгованість, контроль, організація обліку, управлінські звіти.

Вступ. Однією із складових необоротних активів підприємства є довгострокова дебіторська заборгованість, яка обліковується в бухгалтерському обліку

* Семеняка Тетяна Володимирівна — асистент кафедри обліку, оподаткування, публічного управління та адміністрування, ДВНЗ «Криворізький національний університет» *semyak_kn@ukr.net*

разом з іншими необоротними активами. Характерною рисою довгострокової дебіторської заборгованості є те, що вона не виникає в ході нормального операційного циклу та буде погашена після дванадцяти місяців з дати балансу. На сьогодні, організації обліку довгострокової дебіторської заборгованості та контролю за її станом приділено недостатньо уваги, оскільки цей вид заборгованості притаманний невеликій кількості підприємств та становить незначну частку в загальній сумі необоротних активів підприємства.

Багато підприємств ретельно ведуть облік поточної дебіторської заборгованості, розробляють рекомендації щодо прискорення її повернення та ефективного управління нею. Це зумовлено тим, що розмір поточної дебіторської заборгованості прямо впливає на сьогоднішній стан справ на підприємстві, в той час, коли довгострокова дебіторська заборгованість не чинить суттєвого впливу на нього. Та все ж таки нехтування її розмірами, неефективні управління, організація обліку та контролю за станом довгострокової дебіторської заборгованості можуть призвести до негативних наслідків для підприємства у майбутньому. Тому ретельний облік довгострокової дебіторської заборгованості і контроль за її розміром, складом і станом на поточний момент є надзвичайно актуальним питанням.

Проблемам розвитку теорії та практики організації обліку та контролю дебіторської заборгованості присвячені роботи багатьох вітчизняних і зарубіжних науковців. Та слід зазначити, що у своїх працях вони розглядають, в основному, нормативно-правове регулювання обліку дебіторської заборгованості, її економічну сутність і класифікацію, документування основних господарських операцій. При цьому дані дослідження присвячені переважно організації обліку та контролю саме поточної дебіторської заборгованості. Стосовно довгострокової дебіторської заборгованості, то в роботах стисло розглядається її сутність, види, документування, а процес організації обліку та контролю за її станом залишається поза увагою.

Постановка завдання. Однією із важливих складових ефективної організації обліку довгострокової дебіторської заборгованості та контролю за її станом є своєчасне та правильне документальне оформлення усіх господарських операцій, пов'язаних з її виникненням, погашенням і списанням. Ця інформація особливо важливою є для управлінського персоналу підприємства, адже саме на нього покладена контрольна функція за станом платежів на підприємстві. На жаль, на сьогодні, законодавчо не затверджені форми документів, які могли б надати оперативну інформацію стосовно розмірів, періодів виникнення та погашення довгострокової дебіторської заборгованості, а також переведення її до складу поточної. Саме удосконаленню організації обліку довгострокової дебіторської заборгованості і контролю за її станом присвячена дана стаття.

Результати. Такий вид дебіторської заборгованості, як довгострокова, не є розповсюдженим серед сучасних підприємств. Але все ж таки її існування має місце у діяльності провідних підприємств гірничозбагачувальної галузі Дніпропетровщини, про що свідчать результати аналізу, представлені у табл.1.

Таблиця 1

**АНАЛІЗ РОЗМІРУ ТА СТРУКТУРИ ДОВГОСТРОКОВОЇ
ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНІСТІ ПРОВІДНИХ ПІДПРИЄМСТВ
ГІРНИЧОЗБАГАЧУВАЛЬНОЇ ГАЛУЗІ ДНІПРОПЕТРОВЩИНИ**

Назва підприємства	Розмір довгострокової ДЗ, тис. грн		Темп приросту, %	Питома вага в складі необоротних активів, %		
	2016 рік	2017 рік		2016 рік	2017 рік	Абсолютне відхилення
ПРАТ «Північний ГЗК»	108254 6	1261291	+16,51	5,61	6,85	+1,24
ПРАТ «Інгулецький ГЗК»	400195 4	939	-99,98	23,56	0,007	-23,55
ПРАТ «Центральний ГЗК»	544028	663063	+21,88	8,88	10,35	+1,47
ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг»	0	0	-	0	0	0
ПАТ «Кривбасзалізрудком»	767	900	+17,34	0,03	0,03	0
ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат»	0	0	-	0	0	0

Джерело: складено автором за даними Балансу (Звіту про фінансовий стан) підприємств станом на 31.12.2017 р.

Отже, результати аналізу свідчать, що на чотирьох із шести досліджуваних підприємств існує довгострокова дебіторська заборгованість. В структурі необоротних активів підприємств вона займає від 0,03 % на ПАТ «Кривбасзалізрудком» до 10,35 % на ПРАТ «Центральний ГЗК». Слід зазначити, що на ПРАТ «ІнГЗК» у 2016 році довгострокова дебіторська заборгованість становила значну частку (21,88 %) у складі необоротних активів підприємства. Таким чином, проведений аналіз ще раз підтверджує доцільність здійснюваного дослідження.

Для ведення обліку і складання фінансової звітності сьогодні в Україні застосовуються міжнародні стандарти бухгалтерського обліку і фінансової звітності (МСБО і МСФЗ), але не втратили своєї чинності і національні стандарти бухгалтерського обліку (П(С)БО). На відміну від українських П(С)БО, МСБО і МСФЗ не передбачають єдиного стандарту, що регулює порядок обліку і відображення у звітності довгострокової дебіторської заборгованості. Питання щодо обліку дебіторської заборгованості регулюються багатьма міжнародними стандартами, серед яких: МСБО 1 «Подання фінансових звітів» [1], МСБО 32 «Фінансові інструменти: подання» [2], МСБО 39 «Фінансові інструменти: визнання та оцінка» [3], МСФЗ 7 «Фінансові інструменти: розкриття інформації» [4], МСФЗ 9 «Фінансові інструменти» [5], положення яких у певній мірі відрізняються від запропонованих у національному П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість» [6] та П(С)БО 13 «Фінансові інструменти» [7].

Відповідно до П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість», під довгостроковою дебіторською заборгованістю розуміють заборгованість, яка не виникає в ході нормального операційного циклу та буде погашена після дванадцяти місяців з дати балансу [6].

Стосовно міжнародних стандартів бухгалтерського обліку, то у них взагалі відсутнє чітке визначення понять «дебіторська заборгованість», «поточна дебіторська заборгованість» і «довгострокова дебіторська заборгованість», а також відсутній чіткий поділ дебіторської заборгованості на ці два види. Зазначається лише, що дебіторська заборгованість є фінансовим активом та, що усі активи суб'єкт господарювання повинен розмежовувати на поточні і непоточні (довгострокового характеру).

Згідно з П(С)БО 13 «Фінансові інструменти» дебіторська заборгованість також розглядається як один із видів фінансових активів, під яким розуміють:

- а) грошові кошти та їх еквіваленти;
- б) контракт, що надає право отримати грошові кошти або інший фінансовий актив від іншого підприємства;
- в) контракт, що надає право обмінятися фінансовими інструментами з іншим підприємством на потенційно вигідних умовах;
- г) інструмент власного капіталу іншого підприємства [7].

Також у п.4 П(С)БО 13 «Фінансові активи» надається визначення дебіторської заборгованості, що не призначена для перепродажу, яка представляє собою дебіторську заборгованість, що виникає внаслідок надання коштів, продажу інших активів, робіт, послуг безпосередньо боржникові та не є фінансовим активом, призначеним для перепродажу [7].

У цілому, слід зазначити, що національні стандарти бухгалтерського обліку детальніше, порівняно з міжнародними, регламентують облік дебіторської заборгованості, зокрема і довгострокової.

На сьогодні, розрізняють такі види довгострокової дебіторської заборгованості:

- 1) дебіторська заборгованість за майно, передане у фінансову оренду — сума мінімальних орендних платежів і негарантованої ліквідаційної вартості за вирахуванням фінансового доходу, що підлягає отриманню;
- 2) довгострокові векселі одержані — векселі, одержані у забезпечення довгострокової дебіторської заборгованості;
- 3) інша довгострокова дебіторська заборгованість, яка виникає внаслідок видачі довгострокових позик працівникам підприємства, а також включає інші види розрахунків [8].

Як видно із наведеної структури довгострокової дебіторської заборгованості, в Україні не існує довгострокової товарної заборгованості. Але даний вид заборгованості має право на існування, оскільки підприємство вправі самостійно вирішувати на яких умовах йому реалізовувати продукцію, зокрема це може відбуватись і на умовах довгострокового кредитування.

Це питання поставало також у роботах вітчизняних учених М.Д. Білик [9], О. Єлисеєвої та В.Гуні [10], які зазначають, що у складі довгострокової дебіторської заборгованості не виділяється окремо такий важливий її об'єктний елемент, як заборгованість за товари, роботи, послуги. Зокрема, у їх працях робиться наголос на те, що терміни погашення дебіторської заборгованості за

товари, роботи, послуги можуть виходити за межі 12 місяців або операційного циклу підприємства, тому з одного боку (за економічною сутністю), вважати таку заборгованість поточною не можна, а з іншого — згідно з нормативно-правовими актами вона не може бути віднесена до складу довгострокової [10].

Також довгострокова та поточна дебіторська заборгованість по різному відображаються у Балансі (звіті про фінансовий стан) підприємства. Зокрема, у II розділі балансу «Оборотні активи» відводиться окремий рядок для відображення отриманих короткострокових векселів (рядок 1120), дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги (рядок 1125), дебіторської заборгованості за розрахунками (рядки 1130-1145) та іншої поточної дебіторської заборгованості (рядок 1155), а в I розділі балансу «Необоротні активи» стаття «Довгострокова дебіторська заборгованість» містить як заборгованість за майно, що передано у фінансову оренду, так і довгострокові векселі отримані, що, зменшує інформативність балансу та надає користувачам неповну інформацію про фінансовий стан підприємства.

Ще одним із недоліків обліку довгострокової дебіторської заборгованості та інших необоротних активів є те, що Планом рахунків для їх обліку призначено єдиний рахунок 18 «Довгострокова дебіторська заборгованість та інші необоротні активи», а у балансі вони відображені окремо: Довгострокова дебіторська заборгованість у рядку 1040, інші необоротні активи — у рядку 1090. Тому дуже часто підприємства у балансі теж не виокремлюють окремо інші необоротні активи і відображають їх у складі довгострокової дебіторської заборгованості, тим самим дещо викривлюючи фінансову звітність.

Тому, для подолання цих невідповідностей вважаємо за доцільне відображати довгострокову дебіторську заборгованість та інші необоротні активи у балансі таким чином:

Довгострокова дебіторська заборгованість та інші необоротні активи:

- заборгованість за майно, що передано у фінансову оренду (рядок 1140);
- довгострокові векселі отримані (рядок 1141);
- довгострокова товарна заборгованість (запропонований автором вид довгострокової заборгованості) (рядок 1142);
- інша довгострокова дебіторська заборгованість (рядок 1143);
- інші необоротні активи (рядок 1144).

Однією із важливих передумов раціональної організації обліку довгострокової дебіторської заборгованості та контролю за її станом є своєчасне відображення у документації доречної інформації про неї. Як уже зазначалось, на сьогодні в Україні не розроблено форм управлінської звітності, які б надавали вичерпну інформацію керівництву про види, розмір, період виникнення та погашення, переведення до складу поточної довгострокової дебіторської заборгованості тощо. Тому у сучасних умовах господарювання, коли бухгалтерський облік орієнтований на потреби апарату управління та учасників підприємства, дані форми звітності відіграватимуть важливу роль.

Отже, для отримання інформації про довгострокову дебіторську заборгованість у розрізі заборгованості за майно, що передано у фінансову оренду, довго-

строкових векселів одержаних, іншої довгострокової заборгованості пропонуємо складати такі управлінські звіти:

- 1) Звіт про заборгованість за майно, що передано у фінансову оренду;
- 2) Звіт про заборгованість за довгостроковими векселями одержаними;
- 3) Звіт про іншу довгострокову дебіторську заборгованість.

Звіти можуть деталізуватись за наступними ознаками: видами векселів, строками їх погашення; контрагентами; видами потреб; простроченою заборгованістю; переліком орендарів тощо.

Зміст цих звітів залежить від того, які дані бажає отримати керівник підприємства та інші внутрішні користувачі. Запропоновані звіти можуть мати таку форму (табл. 2, 3 і 4).

Таблиця 2

**ЗВІТ ПРО ЗАБОРГОВАНІСТЬ ЗА МАЙНО,
ЩО ПЕРЕДАНО У ФІНАНСОВУ ОРЕНДУ**

№ з/п	Найменування орендаря	Об'єкт, що переданий у оренду	Строки фінансо-вої оренди	Підстава	Строки надходження орендних платежів		Загальна вартість оренди	Щомісячний (квартальний) платіж
					За договором	фактично		
1	ПРАТ «Будсервіс»	Будівля складу	01.01.2017-01.01.2022	Договір № 142 від 27.12.17	02.03.17р. 02.06.17р. 02.09.17р. 02.12.17р.	04.03.17р. 27.05.17р. 01.09.17р. 12.12.17р.	1200 тис. грн	75000 грн
...

Джерело: розроблено автором на умовному прикладі

Таблиця 3

ЗВІТ ПРО ЗАБОРГОВАНІСТЬ ЗА ДОВГОСТРОКОВИМИ ВЕКСЕЛЯМИ ОДЕРЖАНИМИ

№ з/п	Найменування векселедавця	Дата отримання	Підстава виникнення	Номінальна вартість	Фактична вартість	Дисконт	Відсотки за векселем	Дата погашення	Перепродаж векселя	Сальдо на кінець звітного періоду
1	ПРАТ «Арго»	12.08.2017	Накладна № 25 від 12.08.2017	20550,00	—	—	2 %	12.12 2020	10.10 2018	—
...

Джерело: розроблено автором на умовному прикладі

Таблиця 4

ЗВІТ ПРО ІНШУ ДОВГОСТРОКОВУ ДЕБІТОРСЬКУ ЗАБОРГОВАНІСТЬ

№ з/п	Найменування дебітора	Вид заборгованості	Строки	Підстава	Строки надходження платежів		Загальна сума дебіторської заборгованості	Щомісячний (квартальний) платіж
					за договором	фактично		
1	Іванов Петро Васильович	позика	01.01.2017 - 01.01.2019	Договір № 11 від 29.12.17	01.03.17 р. 01.04.17 р. 01.05.17 р. 01.06.17 р. ...	04.03.17 р. 27.03.17 р. 27.04.17 р. 01.06.17 р.	25000	1042 грн.
...

Джерело: розроблено автором на умовному прикладі

Звіти складаються на підставі договорів, записів у регістрах аналітичного обліку; Головній книзі, журналах або інших регістрах синтетичного обліку. Звіти доцільно складати щомісячно, а відповідальним за їх формування необхідно призначити працівника відділу розрахунків. Основними користувачем звітів є управлінський персонал, а також він може надаватися учасникам господарського товариства та інвесторам за їх вимогою. За допомогою наведених звітів управлінський персонал може здійснювати контроль за станом довгострокової дебіторської заборгованості на поточний момент.

Висновки. Ефективна діяльність будь-якого підприємства неможлива без раціональної організації обліку дебіторської заборгованості та контролю за її станом. Своєчасне отримання інформації про поточний стан довгострокової дебіторської заборгованості забезпечить прийняття ефективних управлінських рішень щодо зниження ризиків неплатежів. Тому у даній роботі були запропоновані форми управлінських звітів, які забезпечать управлінський персонал всією необхідною інформацією стосовно довгострокової дебіторської заборгованості в розрізі її видів. Зокрема, із розроблених звітів можна отримати дані про стан розрахунків з кожним контрагентом підприємства на звітну дату, а саме про те, наскільки повно та в які строки здійснюються розрахунки, чи є і, якщо є, яка величина простроченої заборгованості, наскільки зменшилася заборгованість, що необхідно повернути, наскільки чітко виконуються умови укладених договорів тощо. Дані звіти зручні тим, що дозволяють оперативно надати інформацію щодо надходження грошових коштів на підприємство та вчасно переводити довгострокову дебіторську заборгованість до складу поточної.

Також, на сьогодні у складі довгострокової дебіторської заборгованості не існує довгострокової товарної заборгованості. Але даний вид заборгованості має право на існування, оскільки підприємство вправі самостійно вирішувати на

яких умовах йому реалізувати продукцію, зокрема це може відбуватись і на умовах довгострокового кредитування.

Стосовно відображення інформації щодо залишків довгострокової дебіторської заборгованості у Балансі (звіті про фінансовий стан) підприємства, то вона є стислою і представлена лише однією статтею. Тому у статті було запропоновано деталізувати довгострокову дебіторську заборгованість у розрізі її видів з виокремленням для кожного з них окремого рядку балансу.

Література

1. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 1 (МСБО 1). Подання фінансових звітів // IASB; Стандарт, Міжнародний документ від 01.01.2012. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_013
2. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 32 (МСБО 32). Фінансові інструменти: подання // IASB; Стандарт, Міжнародний документ від 01.01.2012. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_029
3. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 39 (МСБО 39). Фінансові інструменти: визнання та оцінка // IASB; Стандарт, Міжнародний документ від 17.10.2013. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_015
4. Міжнародний стандарт фінансової звітності 7 (МСФЗ 7). Фінансові інструменти: розкриття інформації // IASB; Стандарт, Міжнародний документ від 01.01.2012. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/card/929_007
5. Міжнародний стандарт фінансової звітності 9 (МСФЗ 9). Фінансові інструменти // IASB; Стандарт, Міжнародний документ від 01.01.2012. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_016
6. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 10 «Дебіторська заборгованість», затверджено наказом МФУ від 08.10.1999 р. № 237. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0725-99>
7. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 13 «Фінансові інструменти», затверджено наказом МФУ від 30.11.2001 р. № 559. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1050-01>
8. Садовська І. Б., Божидарник Т. В., Нагірська К. С. Бухгалтерський облік: навч. посіб. — К.: Центр учбової літератури, 2013. — 688 с.
9. Білик М. Д. Управління дебіторською заборгованістю підприємств / М. Д. Білик // Фінанси України. — 2003. — № 12. — С. 24-36.
10. Єлісеєва О. Проблеми обліку дебіторської заборгованості підприємств у контексті розвитку товарного кредитування / О. Єлісеєва, В. Гуня, В. Белозерцев // Економіст. — 2012. — № 11. — С.68-73.

References

1. Ministry of Finance of Ukraine. «International Accounting Standard 1 «Presentation of financial statements»». http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_013 (Accessed 1 January 2012).
2. Ministry of Finance of Ukraine. «International Accounting Standard 32 «Financial Instruments: Submission»». http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_029 (Accessed 1 January 2012).
3. Ministry of Finance of Ukraine. «International Accounting Standard 39 «Financial Instruments: Recognition and Measurement»». http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_015 (Accessed 17 October 2013).

4. Ministry of Finance of Ukraine. «International Financial Reporting Standard 7 «Financial Instruments: Disclosure»». http://zakon.rada.gov.ua/laws/card/929_007_ (Accessed 1 January 2012).
5. Ministry of Finance of Ukraine. «International Financial Reporting Standard 9 «Financial Instruments»». http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_016 (Accessed 1 January 2012).
6. Cabinet of Ministers of Ukraine. «Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine «On Approval of the Regulation (Standard) of Accounting 10 «Receivables»», available at: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0725-99> (Accessed 8 October 1999).
7. Cabinet of Ministers of Ukraine. «Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine «On Approval of the Regulation (Standard) of Accounting 13 «Financial instruments»». <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1050-01> (Accessed 30 November 2001).
8. Sadovska, I. B., Bozhydarnyk, T.V. and Nahirska, K.S. *Bukhhalterskyi oblik* [Accounting]. Kyiv: Tsentr nav. lit., 2013. [in Ukrainisan].
9. Bilyk, M. D. «Upravlinnia debetorskoyu zaborhovanistu». [«Debt management of enterprises»]. *Finansy Ukrainy*, vol. 12 (2003): 24-36.
10. Yelyseieva, O., Hunia, V., and Bieloziertsev, V. «Problemy obliku debitorov»koyi za borhovanosti pidpryyemstv u konteksti rozvytku tovarnoho kredyuvannya». [«Problems of accounts receivable of enterprises in the context of commodity lending development»]. *Ekonomist*, vol. 11 (2012): 68-73.

СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ОРГАНИЗАЦИИ УЧЕТА И КОНТРОЛЯ ДОЛГОСРОЧНОЙ ДЕБИТОРСКОЙ ЗАДОЛЖЕННОСТИ

Т. В. Семеняка, асистент кафедри
учёта, налогообложения, публичного
управления и администрирования, ГВУЗ
«Криворожский национальный
университет»

Аннотация. В статье проведен анализ размера и структуры долгосрочной дебиторской задолженности ведущих предприятий горно-обогатительной отрасли Днепропетровской области, по результатам которого установлено, что данный вид задолженности имеет место на большинстве исследуемых предприятий. Для совершенствования организации учета долгосрочной дебиторской задолженности и контроля за её состоянием предложены формы управленческих отчетов, применение которых на предприятии позволит оперативно получить информацию о состоянии, размерах, периодах возникновения, погашения, просрочки долгосрочной дебиторской задолженности в разрезе ее видов. Установлено, что в украинском учете не существует такого вида долгосрочной дебиторской задолженности как товарная, который имеет право на существование, поскольку предприятие вправе самостоятельно решать на каких условиях ему реализовывать продукцию, в частности это может происходить и на условиях долгосрочного кредитования. Обоснована целесообразность отражения в Балансе (отчете о финансовом состоянии) долгосрочной дебиторской задолженности в разрезе ее видов с выделением для каждого из них отдельной статьи баланса.

Ключевые слова: долгосрочная дебиторская задолженность, контроль, организация учета, управленческие отчеты

IMPROVEMENT OF THE ACCOUNTING ORGANIZATION AND CONTROL OF LONG-TERM RECEIVABLES

Tatiana V. Semenyaka

SIHE «Kryvyi Rih National University»

Abstract. The article analyzes the size and structure of long-term receivables of the leading enterprises of the mining and ore mining industry of Dnipropetrovs'k region, according to the results of which it has been established that this type of indebtedness takes place in most of the investigated enterprises. To improve the organization of accounting for long-term accounts receivable and control of its condition proposed forms of management reports, the application of which at the enterprise will let us to promptly obtain information on the status, size, periods of occurrence, repayment, delay in long-term receivables in distribution of its types. It is established that in Ukrainian accounting there is not existing such type of long-term receivables as a commodity that has the right to exist because the company has the right independently to decide on what conditions it will sell its products, in particular, it can happen under the conditions of long-term lending. The expediency of displaying long-term receivables in the Balance Sheet (sheet of financial position) in distribution of its types with the allocation for each of them is a separate line of balance.

Keywords: long-term receivables, control, accounting organization, management reports.

Стаття надійшла до редакції 27.10.2018

УДК 005.591.4:005.21

DOI 10.33111/sedu.2018.43.170.182

Шевчук Наталія Валентинівна^{*}
Заїка Катерина Валентинівна^{**}
Солтис Діана Сергіївна^{***}

ОСОБЛИВОСТІ ВИЗНАЧЕННЯ ТА ОЦІНЮВАННЯ АДАПТАЦІЇ ПІДПРИЄМСТВА

Анотація. У статті представлено науково-практичні аспекти визначення та оцінювання адаптації за сучасних умов діяльності підприємства. Актуальність вибору даного тематичного напрямку зумовлена тим, що сучасне бізнес-середовище стає більш складним і неоднозначним, а зміни, що від-

^{*}Наталія Валентинівна Шевчук — канд. екон. наук, доцент кафедри економіки та підприємництва ДВНЗ «Київський національний економічний університет», natalyukneu@ukr.net

^{**}Катерина Валентинівна Заїка — студентка факультету економіки та управління ДВНЗ «Київський національний економічний університет», katya_zaiika@ukr.net

^{***}Діана Сергіївна Солтис — студентка факультету економіки та управління ДВНЗ «Київський національний економічний університет», diankasoltis@gmail.com